

Plenum

Torsdag 27.11.2025 kl. 16.00—18.11

5. Debattinitiativ om utmaningar i anslutning till företagens tillgång till finansiering och om det finländska finansieringssystemets roll i att främja tillväxt och investeringar

Debattinitiativ DI 2/2025 rd

Debatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 5 på dagordningen är en aktuell debatt om utmaningar i anslutning till företagens tillgång till finansiering och om det finländska finansieringssystemets roll i att främja tillväxt och investeringar.

Den aktuella debatten inleds med ett anförande av debattinitiativets första undertecknare, riksdagsledamot Markku Eestilä. Därefter ger jag ordet för repliker enligt eget överbegående. Ledamöterna kan anmäla sig för repliker i plenum genom att trycka på V-knappen. För debatten reserveras en timme.

Ledamot Eestilä, varsågod.

Debatt

17.04 Markku Eestilä kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoiset kollegat! Suomessa pk-yritysten rahoitus on parin viime vuoden aikana kriisiytynyt enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Viralliset tutkimukset eivät välttämättä tunnista tätä kehitystä keskimäärin, mutta yrittäjien alueelliset viestit kertovat toista. Erityisesti mikroyritysten lainansaanti on selvästi vaikeutunut ja laina-anomusten käsittelyajat pidentyneet.

Suomalaiset pankit ovat hyvässä kunnossa ja vakavaraisia, mikä onkin koko EU-sääntelyn tarkoitus. Pankkien ja koko pankkijärjestelmän on oltava kriisinkestäviä, mutta se ei saa johtaa siihen, että talouselämän ja maatalouden rahoitus kärsii liiallisesta riskinottokeuvyn puutteesta. Onko niin, että pankkien alueellinen riskinottokeuy on heikentynyt sen myötä, kun pankit ovat tiivistäneet palveluverkkoaan, jolloin rahoituksen kannalta tärkeä paikallistuntemus on heikentynyt? Ainakin yrittäjiltä tällaista viestiä tulee. Tässä yhteydessä on myös kysyttävä, onko peruspalveluluonteinen pankkipalvelu mennyt jo liian mitavassa määrin verkkoon, sillä Suomessa on paljon ihmisiä, jotka eivät syystä tai toisesta kykene asioimaan sähköisesti.

Arvoisa puhemies! Vaikka kaikki lainanotto ei tarvitse vakuuksia, on niiden merkitys rahoituksen saamisessa kiistaton. Tässä salissa me kaikki tiedämme, että asuntojen ja kiinteistöjen arvojen kehitys Suomen eri alueilla poikkeaa vahvasti toisistaan, toisin sanoen vakuuksiin nojautuva pankkirahoitus on aika pitkälle postinumerosta kiinni. Jotta tätä ongelmaa voidaan lievittää, tarvitaan Finnveraa ja pankkien riskinottokeuvyn lisäämistä.

Suomen talouden kehitys on tällä hetkellä valitettavan paljon erilaisten epävarmuuksien aiheuttamassa jarrutilassa, mikä on haitallista investointien ja kasvun näkökulmasta. Luonnollisesti tämä epävarmuus näkyy myös pankkien luotonannossa sekä ohjaa mahdollisesti

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

pankkien rahaa vähäriskisiin sijoituksiin. Onko tämä kehityssuunta oikea, ja edistääkö se Suomen talouskasvua?

Kansalaisten säästämistaso on tällä hetkellä harvinaisen korkealla, ja hyvällä syyllä voi sanoa, että rahaa on. Suomalaisten kotitalouksien yhteenlaskettu talletuskanta oli syyskuun lopussa 115 miljardia euroa ja talletusten keskiprosentti 0,80 prosenttia. Talletuskannasta oli yön yli talletuksia 70 miljardia euroa ja määräaikaistalletuksia 15,5 miljardia.

Arvoisa puhemies! Pankkitileillä on siis rahaa, eikä kansalaisten ostovoimassa pitäisi olla ongelmia palkankorotusten ja matalan inflaation ansiosta. Kyse on psykologiasta. Mitä tässä tilanteessa voidaan tehdä? Finnvera on jo ryhtynyt toimenpiteisiin yritysten pankkirahoituksen saatavuuden parantamiseksi. Pk-yritysten takausraja on nostettu 200 000 euroon, ja sen käyttötarkoitusta on laajennettu liiketoimintakauppoihin ja esimerkiksi ajoneuvoihin. Yrittäjälainan 100 000 euron yläraja on poistettu, ja senkin käyttötarkoitusta on laajennettu joustavasti sukupolven- ja omistajanvaihdoksiin. Myös takausyhteistyötä on lisätty uusien rahoituskumppaneiden kanssa. Onko Finnveran suorien lainojen myöntövaltuutta kuitenkin edelleen lisättävä? Jos pankkitileillä olevia kansalaisten varoja halutaan entistä enemmän ohjata yritys-elämään ja ehkäpä maatalouden tukemiseen, niin tulisiko valtion olla aloitteellinen sellaisen hybridirahaston perustamisessa, joka keskittyisi rahoittamaan ennen kaikkea mikro- ja pk-yrityksiä? Näin myös yritysrahoituksen liiallinen pankkiriippuvuus vähenisi.

Arvoisa puhemies! Yrittäjien mukaan suurin haaste tällä hetkellä on se, että mikro- ja pk-yritykset tarvitsevat pankkirahoitusta noin 50 000 euron molemmin puolin mutta juuri tämän kokoluokan lainahanat ovat olleet kiinni. Suomen kasvun ja investointien näkökulmasta ongelma on mittava, sillä jos Suomen mikroyritykset muodostaisivat yhden konsernin, olisi työntekijöiden määrä noin 300 000 ja liikevaihto lähes 100 miljardia. Jos näiden mikroyritysten rahoitus ei Suomessa nopeasti ja riittävässä määrin järjesty, niin uusia keskikokoisia ja suuria yrityksiä ei synny eikä tule. Viime kädessä yritysten, maatalousyrittäjien ja asunnonostajien kannalta kyse on siitä, onko suomalainen pankkijärjestelmä säädetty oikealle tasolle. Liian tiukat rahoituskriteerit eivät tue talouden dynamiikkaa ja investointeja.

Arvoisa puhemies! Juuri luin viestin, kun ajattelin tätä puhetta, että Finnvera jatkaa mikroyrityksien lainaa ja avaa lainahaun myös aloitteleville yrityksille helmikuussa 2026.

Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.09 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Eestilää ja eduskunnan puhemiesneuvostoa siitä, että tämä keskustelu on tänään saatu aikaan. — Meillä suomalaisilla on valtavasti osaamista. Meillä on pitkä ja hieno maa, jonka erilaisista mahdollisuuksista pystymme kyllä saamaan kestävästi työtä ja toimeentuloa, ja sitä kautta hyvinvoinnin pohjaa. Mutta ratkaisevan tärkeää tässä kaikessa on yrittäjyys, se, että meillä on niitä suomalaisia, jotka uskaltavat tarttua toimeen ja ottavat hieman enemmän riskiä ja tekevät hieman enemmän kuin mitä yhteiskunta ehkä keskimäärin edellyttää. Tällaiset henkilöt pystyvät sitten työllistämään myös muita, pystyvät tekemään maamme mahdollisuuksista sellaisia tuotteita, jotka maailmalla käyvät kaupaksi, ja jotta yrittäjyyttä syntyy, tarvitaan toimivat rahoitusmarkkinat, jotta investoinnit ovat mahdolli-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

sia ja päästään ne maailman markkinat valloittamaan. Eli on todella tärkeää, että pääsemme tänään tätä keskustelua käymään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.10 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Eestilää tämän tärkeän keskustelualoitteen tekemisestä. — Pk-yritykset ovat Suomen talouden selkäranka. Ne ovat myös meidän huoltovarmuuden perusta. Ne luovat ne työpaikat, investoivat ja pitävät yllä elinvoimaa ympäri tämän maan. Silti tällä hetkellä rahoitusmarkkinat eivät tue näitä, myöskään hallituksen tavoitteita talouskasvun lisäämisestä, ja tämä ongelma on tietysti ollut havaittavissa jo hyvin pitkään.

Tuoreiden barometrien mukaan rahoituksen saatavuus on heikentynyt vuodesta toiseen, ja yhä useampi yritys jättää hakematta rahoitusta, vaikka tämä tarve olisi ilmeinen. Syyt siihen ovat myöskin selvillä, eli kiristyneet vakuusvaatimukset, korkeat kustannukset ja oman pääoman puute. Erityisen vaikea tilanne on Itä-Suomessa. No, jos emme saa tätä rahoitusongelmaa ratkaistua, niin on aivan selvää, että myös talouskasvu jää meillä saavuttamatta. Yhteisiä ratkaisuja kaivataan, ja hallitus onkin perustanut tämän peruspankkipalvelutyöryhmän. [Puhemies koputtaa] Se on hyvä alku asian jatkokäsittelyn kannalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

17.11 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan myös yhtyä ajankohtaiskeskustelualoitteen jättäjälle, edustaja Eestilälle osoitettuihin kiitoksiin — lämmin kiitos tästä.

Tämä aihe keskusteluttaa paljon tällä hetkellä, ja itsekin olen saanut todella paljon yhteydenottoja erilaisilta yrittäjiltä: kasvuyrittäjiltä, pienyrittäjiltä, rakennusalan yrittäjiltä. Esimerkkinä rakennusalan yrityksestä on juurikin käymäni yksi keskustelu, jossa yrittäjä totesi, että pankeilta lainan saaminen tänä päivänä on äärimmäisen vaikeaa. Häinkin on ihan menestynyt yrittäjä, ja pankista saatu vastaus oli, että annettiin sijoitusvinkkejä. Hän vähän tuhahti siinä hieman näreästikin sitten, että ei hän tänne tullut sijoitusvinkkejä hakemaan vaan rahoitusta yritykselleen, ja sitä kautta kasvua hakemaan.

Kyllä nämä ovat sellaisia viestejä, joita tuolta kentältä kuuluu, että kyllä meidän kaikkien tähän pitää tarttua. Siitä iloitsenkin, että tämä taitaa olla turvallisuuden lisäksi sellainen toinen asia, joka yhdistää varmasti tässä salissa meitä kaikkia, eli me kaikki tätä rahoitusta haluamme vauhdittaa ja parantaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

17.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toimin keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajana, ja täytyy sanoa, että tänä vuonna me ollaan käyty ryhmäkokouksissa yhteensä tuntikausia tästä asiasta puhumiseen. Meidän edustajat saavat niin valtavasti palautetta siitä, kun on todella vaikeutunut rahoituksen saanti.

Itsekin yhdyn ja koko meidän ryhmä yhtyy siihen kiitokseen edustaja Eestilälle ja puhemiesneuvostolle, että tätä keskustelua käydään, ja toivottavasti tämä nyt johtaa myös toimenpiteisiin.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

Tämähän on hyvin vaikea maasto, koska kun juttelee pankkien edustajien kanssa, niin he sanovat, että kyllä kaikille hyville, asiallisille hankkeille rahoitusta tulee järkevästi, ja emmehän me tietenkään voi määrätä vapaassa maassa pankkeja markkinataloudessa antamaan jollekin taholle lainaa, vaan meidän täytyy miettiä niitä instrumentteja, joita julkisella vallalla on. Keskustan paremmassa vaihtoehdossa, meidän vaihtoehtoasiakirjassamme, me ollaan hahmoteltu joitain keinoja: eläkevarallisuuden valjastamista, Finnveran tappiovarausten parantamista, osakesäästötilin muuttamista laajemmaksi sijoitussäästötiliksi, ja myöskin sitä, että pankkien toimintaympäristöä tarkasteltaisiin niin, että onko meillä Suomalisää, jotakin kansallista ylimääräistä, joka vaikeuttaa tätä rahoituksen [Puhemies koputtaa] antamista. Mutta kyllä, puhemies, tämä vakuuksien järjestäminen ja Finnveran uudistaminen olisi ajankohtaista meidän mielestämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.14 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn kiitoksiin edustaja Eestilän keskustelualoitteesta. Täydennän siltä osin, että oma kokemukseni on, että tämä ei ole vain alueellinen ongelma, tämä tulee vastaan myös Uudellamaalla ja kasvukaupungeissakin. [Välihuuto keskeltä] Tämä on selvästi tämmöinen vähän niin kuin piilokustannus, ja itse asiassa on aika vaikea arvioida sen koko mittakaavaa, kun tavallaan asiat, jotka eivät tapahdu, eivät näy.

Tervehdin ilolla näitä erilaisia vaihtoehtoisia ratkaisumalleja, joita on kyllä tärkeää etsiä ja löytääkin. Varmaan meillä on paikka myös miettiä meidän pankkisääntelyäkin — se on tietysti eurooppalaista paljolti — ovatko siinä ikään kuin tasapainossa riskienhallinta ja vaihtoehtokustannukset. Meillä on muitakin rahoitushaasteita Suomessa. Tämä scaleup-vaihe tällaisilla startupeilla on hankala paikka, ja sitten tämä riskiaversiivisuus näkyy meissä. Ehkä se vika on meissä omistajissa, mutta Helsingin pörssihän tunnetusti jakaa mieluummin osinkoja kuin investoi kasvuun.

Tässä on tekemisen paikka, ja se on selvää, että ollaan siinä kuopassa, mitä edustaja Nikkanen tuossa kyselytunnilla kommentoi. Jotta sieltä päästään ylös, niin lainaan suosikkihiphop-yhtyettäni MC Taakibörstää ja sanon, että ”riskei on otettava”.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

17.15 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän tästä keskustelusta, sillä yritysrahoituksen saatavuus on tärkeää tietysti yritysten itsensä kannalta, mutta se on tärkeää myös koko kansantalouden kannalta. Tämä maa todella tarvitsee investointeja, ja ne ovat talouden yksi keskeisin ajuri. Suomen kansantalouden investointiaste on ja on jo vähän pidempäänkin ollut liian matala, ja se on yksi tahmean kasvun keskeinen syy.

Investoinnit edellyttävät aina rahoitusta, joko omaa rahoitusta, lainarahoitusta tai sitten ulkoisia sijoituksia. Verojärjestelmän tulisi kannustaa investoimaan osinkojen maksimoinnin sijaan. Lainarahoituksen saatavuuden tulisi olla riittävällä tasolla, ja sijoitusmarkkinoiden tulisi tarjota sujuvia väyliä sijoittaa kotimaisiin yrityksiin. Yritysten viestien pohjalta vaikuttaa todellakin siltä, että lainarahan saatavuudessa on merkittäviä haasteita, ja olen kuullut myös, että kaikki pienet yritykset eivät välttämättä saa edes peruspankkipalveluita, koska pankeilla ei ole lakisääteistä velvoitetta niitä yrityksille tarjota.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

Muutosta pankkien toimintaan siis tarvitaan, mutta miten. Siinäpäs meille iso haaste. Ja kyllä, [Puhemies koputtaa] tarvitsemme myös täydentäviä instrumentteja, kuten Finnve-
raa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

17.16 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! På det andra inhemska vill jag nu tacka ledamot Eestilä och också talmanskonferensen för det här debattinitiativet. Som det har kommit fram här, är det få saker som vi får så mycket kontakter kring som just finansiering för företagarnas investeringar, men också privathushållens möjligheter att få finansiering, till exempel för att bygga ett egnahemshus eller för en bostad. Här är det vår uppgift att också för vår del försöka hitta olika lösningar som kan skapa tillväxt.

Suomi tarvitsee kasvua, ja meidän tulee keskustella siitä, miten saadaan sitä nyt eri tavoin luotua. Muun muassa koskien yritysten lainoitusta ja lainoja, vakuuksia yritysten lainoihin, on aika tärkeää, että voitaisiin niille tehdä jotain.

Ja sitten pankkien yhteiskuntavastuu. Taseet ovat kunnossa. Näen, että se on myös yrittämistä, että pankit yrittävät ja ottavat riskejä, ihan kuten edustaja Harjanne tässä nosti esille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.18 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt käymässämme keskustelussa yritysten rahoituksen saatavuudesta ei kyse ole vain talouspolitiikasta, se on myös alue- ja turvallisuuspoliittinen kysymys. Tämä korostuu erityisesti katsoessani asiaa Pohjois-Suomen näkökulmasta. Pohjois-Suomessa sijaitsevat monet Suomen tulevaisuuden kannalta kriittiset toiminnot: kaivokset, akkumateriaaliketjut, energiaratkaisut, satamat, puolustuksen ja huoltovarmuuden kannalta tärkeät rakenteet sekä kasvava teknologia- ja vientiteollisuus.

Ilman toimivaa ja ennakoitavaa rahoitusta nämä investoinnit eivät synny. Se tarkoittaa, että myös Suomen kokonaisturvallisuus heikkenee. Vaikka rahoitus olisi periaatteessa tarjolla, se ei kohdennu sinne, missä kasvun ja kestävyys kannalta olisi eniten tarvetta. Eri-tyisesti kasvuyritykset ja pääomavaltaiset hankkeet kärsivät sääntelyn ja riskimallin jäykkyydestä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

17.19 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Eestilää äärimmäisen tärkeästä keskustelusta. Olen törmännyt tähän asiaan omankin yrittäjäurani aikana, viime aikoina useita kertoja.

Meidän pitää yhteiskunnassa muistaa se tosiasia, että kauniit pääkonttorit Katajanokalla eivät tuo itsessään sitä kasvua ja elämää tähän maahan. Kasvu ja tuotteet, niiden raaka-aineet, tulevat maakunnista, ja maakunnan yrittäjät tarvitsevat rahoituksen, jotta ne voivat tehdä sitä tulosta kaikkien meidän hyväksi. Mikroyritykset, pk-yritykset, ne tarvitsevat rahoitusta. Pankkien yhteiskuntavastuu on tähän asti keskustelussa kohdistunut vain siihen, että pankkien vakavaraisuus säilyy, mutta pankit tekevät nyt karkeaa aluepolitiikkaa sillä,

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

että pankit eivät enää ota riskiä millään lailla maakunnissa. [Antti Kurvisen välihuuto] Tarvitsee tehdä linjamuutos tähän asiaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

17.20 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Finnvera ja tietysti muutkin erityisrahoitusyhtiöt ovat olleet keskeisessä roolissa. Jos mennään vähän sinne 90-luvulle, niin kyllähän silloin Kera ja muut yhdessä nostivat Suomen, tekivät juuri sitä, mistä kollegat puhuvat eli täydensivät markkinakapeikkoja.

Mutta miksi Finnvera nykyisin käyttäytyy kuin liikepankki? Se odottaa liikepankin päätöstä ja seuraa sitten vasta, jos liikepankki etenee. Ei se näin ennen ollut. Tosin Teollisuus-sijoitus on aivan samanlainen toimija. Ja sitten me täällä ihmettelemme, miksi maakunnat seisovat, kyntävät ja ovat syvällä suossa.

Joten, arvoisa puhemies, kyllä tämä ongelma tiedetään, mutta olen ihmetellyt jo pitkään, miksi toiminta ei muutu — valitettavasti vastuuministeri ei ole paikalla — mutta se on aika yksinkertaista muuttaa. Oman pääoman ehtoinen juniorilainatuote tehtiin jo Sipilän hallituskaudella [Puhemies koputtaa] talousvaliokunnan myötävaikutuksella. Keinoja kyllä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.21 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Eestilälle aivan erinomaisesta keskustelualoitteesta. Kaksi ongelmaa on:

Ensimmäinen on tämä pankkien rahoitus. Todellakin maaseutukunnissa tuolla itärajalla Pohjois-Karjalassa rahan saanti on todella kiven alla. Hyvä ystäväni luonnehti tilannetta, että hän ei meinaa omia rahojansa saada pankista ulos muuten kuin tekemällä pankkiryöstön. [Naurua] No tämä rajumpi huumori kuvaa sitä tilannetta. Käytännössähän se on niin, että kun on investoimassa omaan yritykseensä tai perustaa uutta yritystä, niin ellei rahoitusta tule, homma on siinä.

Mutta sitten on vielä isompi ongelma, ja se iso ongelma tulee siitä, että kun tähän yritykseen monesti tarvitaan erilaisia lupia, niin niiden lupien saaminen viranomaisilta on tänä päivänä itäiseen Suomeen täysin mahdotonta. Ajatelkaa nyt vaikka, yksi konkreettinen esimerkki, navetan rakentaminen: Aivan mieletöntä byrokratiaa. Eräskin yrittäjä sanoi minulle, että kun hänellä oli yksi kohde — hänellä oli toimiva yritys ja laajentamiseksi — niin erääseen yksityiskohtaan piti tulla viisi tarkastusta. [Puhemies koputtaa] Siellä kuule ihmisiä, viranomaisia lappoi joka päivä sinne tontille, että mitä täällä tapahtuu. Eihän tässä ole enää mitään järkeä.

Tässä ovat ne ongelmat. Näihin pitää eduskunnan puuttua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

17.23 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Haluan omasta puolestani myös kiittää edustaja Eestilää tästä todella tärkeästä keskustelualoitteesta.

Tässä on monta kertaa todettu jo tämä rahoitusongelma, ja ennen kaikkea kannan huolta pk-yritysten tilanteesta. Jos me katsotaan kasvunäkymiä, niin tällä hetkellä ne kuitenkin

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

ovat parhaimmat juuri pk-sektorilla, ja kun heistä yli 40 prosenttia kokee, että suurin este kasvulle on nimenomaan rahoitusongelmat, niin tilanne on todella hälyttävä. Meidän pitäisi kaikin keinoin katsoa läpi meidän rahoitussäätelyämme, sitä, onko meillä jotain rahoitusehtoja, jotka ovat vaikeampia kuin vaikkapa muissa EU-maissa.

Samalla haluan kuitenkin nostaa esiin myöskin pankkien yhteiskuntavastuun tässä tilanteessa. Me ollaan poikkeuksellisen haastavassa tilanteessa, ja varsinkin Suomessa on se haaste, että pk-yritykset eivät lähde kasvamaan. Jos se ensimmäinen kasvuaskel on todella haastava ja koetaan haastavaksi, niin ei me saada myöskään sitten keskisuuria yrityksiä tänne Suomeen.

Toinen asia liittyy myöskin sijoituksiin, ja tässä otetaan vaikkapa esimerkiksi nuoret. Ruotsissa 78 prosenttia nuorista sijoittaa myöskin yrityksiin ja heillä on rahastosäästöjä, mutta Suomessa vastaava luku on vain 37 prosenttia. [Puhemies koputtaa] Eli tämäkin kulttuuri pitäisi saada paremmalle tasolle Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

17.24 Noora Fagerström kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelualoitteesta edustaja Eestilälle ja kiitos hyvistä puheenvuoroista, mitä täällä on ollut.

Kyllähän tämä rahoitus ja sen saaminen on todellinen este, todellinen kasvun este, ja itsekkin yrittäjänä ja startup-sijoittajana tämä on hyvinkin lähellä. Ja oikeastaan asiat, jotka siihen vaikuttavat:

Kyllähän meillä on hyvin vahva pankkisäätely. Hallitus on luvannut käydä kansallista pankkisäätelyä läpi, ja toivottavasti sieltä löytyy jotain purettavaa. Sitten täällä on nousut esille tämä Finnvera. Itselläni taas on sellaisia kokemuksia, että Finnvera on nimenomaan ollut tässä tilanteessa avuksi yrityksille, koska pankeista on erittäin vaikea saada rahoitusta, mutta toki siellä on varmasti parannettavaa. Toivottavasti sieltä sitten apuja muutkin saisivat.

Mutta kyllä jotenkin ajattelen niin, että meidän täytyisi saada yksityistä pääomaa, yksityistä rahaa myöskin liikkeelle. Meillä on valtavasti rahaa pankkitileillä, käyttöpankkitileillä. Voitaaisiinko siihen rakentaa jonkinlaista mallia? Esimerkiksi joku rahastotyyppinen ratkaisu voisi olla hyvä.

Sitten haluan nostaa myös sen esille, että jos ajatellaan, miten Ruotsissa yritykset [Puhemies koputtaa] saavat yksityistä pääomaa, niin kyllä meidän tulisi luopua lahja- ja perintöverosta, että saataisiin aika paljonkin kasvua liikkeelle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.25 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä rahoitusjärjestelmästä ja lainansaannista on kyllä hirveän tärkeää puhua, ja hyvä, että eduskunnassa nyt puhutaan tästä. Sen olen kuullut ja nähnyt, että yrittäjien on aika vaikea saada sitä lainaa ja se yrittäjä katsotaan monasti ihan niin kuin riskiksi. Jos sitä lainaa ollaan myöntämässä, niin se yrittäjyys katsotaan riskiksi, mikä on todella oikeasti aika harmi.

Tuolla maaseudulla vakuuksien arvot lainoille — kun on näitä vakuuksia, niin ne talojen ja muiden arvot — ovat olleet laskemaan päin, että ei ole enää se kiinteistököön välttämättä niin arvokas kuin ennen on ollut. Jos ajattelee tätä maataloutta, niin tuntuu, että maa-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

talousyrittäjät varsinkin ovat aika tiukoilla. Jotenkin voisi ehkä sanoa, että semmoinen rahoitushätätila on tuolla maatiloilla ja yrittäjillä.

On todella tärkeää tätä nostaa esille, ja ihmeellisiä asioita kuulee. Joskus jopa on kerrottu näin, että helpommin on lainaa saanut autoon kuin esimerkiksi asuntoon. Jotenkin tällaisia ihmeellisiä asioita on. Todella tärkeä keskustelu on ja toivon, että tämä asia etenee myönteiseen suuntaan. Tärkeä asia on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.26 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Eestilää erittäin hyvästä aloitteesta ja allekirjoittaneita myös. Tämä on todella tärkeä kysymys senkin vuoksi, että kun katsotaan tätä meidän yrityskenttää, joka on pieniä ja keskisuuria yrityksiä täynnä, niin tämä on kuitenkin se polku, jolla niistä joskus voi tulla suuria yrityksiä tai suurempia yrityksiä. Ei mistään tyhjistä synny niitä suuria yrityksiä, vaan ne tulevat jonkun polun kautta, ja se on tässä tärkeää. Sitten vielä tässä työttömyystilanteessa ja työllisyystilanteessa jokainen työpaikka, mitä sinne syntyy ja saadaan synnytettyä, on tärkeä.

Nämä taustat ovat tässä niin kuin erittäin isoja tekijöitä, minkä takia tähän on kiinnitettävä huomiota. Itse näen, että kun nyt pankkisääntely on niin tiukkaa kuin se on, niin jos sinne jotain voi tehdä, niin on hyvä, mutta hakisin uusia malleja tähän, miten tätä voitaisiin rahoittaa. Me ollaan liian pankkiriippuvaisia tässä sektorissa, ja meidän pitäisi löytää niitä uusia malleja. Edustaja Skinnari toi tuossa muutamia esimerkkejä esiin, mutta minä toivoin, että löydettäisiin täältä kuluttajien puolelta esimerkiksi säästöistä ja muista polkuja, [Puhemies koputtaa] millä saadaan rahoitettua näitä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen. Edustaja Honkonen on poistunut. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

17.28 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kiitokset minunkin puolestani edustaja Eestilälle. Haluan esittää kiitoksen myöskin tuonne Savon Yrittäjille. Tiedän, että he ovat olleet myöskin puskemassa tätä aloitetta eteenpäin tänne eduskuntaan.

Todellakin rahoitusongelmat ovat yritysten kasvun ja myöskin alueiden elinvoiman este. Yrittäjät, pk-yritykset, maatilat eivät pysty investoimaan, ja tavalliset ihmiset eivät pysty rakentamaan omaa kotia. Paljon tietysti liittyy myöskin näihin vakuuksiin, joista olen kuullut sieltä omalta alueeltakin tosi hälyttäviä tietoja, että pankit näillä vakuuksilla tänä päivänä jo ohjaavat asuntojen rakentamista, yrittäjien investointeja, ja kyllä ne suuntautuvat tällä politiikalla sinne kasvukeskuksiin, mikä sitten entisestään myöskin näivettää näitä pieniä maaseutukuntia.

Pankkisääntely on tärkeä käydä läpi. Hyvä, että siihen on jo lähdetty. Keskusta on tässä omassa vaihtoehdossaan tuonut esille myöskin tämän Finnveran ja nämä tappiovarausten nostot ja myöskin tämän eläkevarallisuuden käytön näihin kasvuyrityksiin.

Ehkä kuitenkin itse näkisin nyt tärkeänä sen, että kun vuoden ajan [Puhemies koputtaa] on käyty keskustelua ja paljon on ollut puhetta, niin nyt täytyy päästä konkreettisesti eteenpäin ja tuoda esityksiä tähän saliin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

17.29 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn myös kiitoksiin edustaja Eestilälle tämän tärkeän asian nostamisesta.

Tässä on jo hyvin käynyt ilmi se, kuinka merkittävää tämä rahoituksen saatavuus on pk-yrityksille, niitten kehittymiselle ja työllistymisen mahdollisuuksille, mutta minä ottaisin sitten vielä tässä esille myöskin tämän asuntokaupan.

Kun täällä on puhuttu siitä, että meillä on asuntokauppa ollut varsin nihkeää viime aikoina, niin siinä aivan keskeinen asia on se, minkä edustaja Eestilä mainitsi puheenvuorossaan, eli että miltä postinumerolta meinaa sen asunnon ostaa. Eli maaseutukunnissa ja myöskin monissa seutukaupungeissa, varsinkin kun ollaan siellä seutukaupunkien reuna-alueilla, ei lasketa enää sille asunnolle minkäänlaista vakuusarvoa. Saattaa olla, että jopa henkilöt, vaikka pariskunta, joista molemmat ovat työsuhhteessa, eivät välttämättä saa rahoitusta siihen. Tämä on kyllä todella iso ongelma. Se on tärkeä asia, että meidän pankkijärjestelmä kestää, mutta nyt tällä hetkellä meidän pankkijärjestelmä voisi kyllä aidosti ottaa enemmän riskiä kuin ottavat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

17.30 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän myös Eestilää tästä tärkeästä keskustelualoitteesta. Itsekin olen yrittäjäperheestä sieltä Savosta, niin että aihe on erittäin tuttu. On tärkeää, että yritysten rahoituksesta puhutaan ja myös yrittäjyyden ja yrittäjien jatkuvuudesta. Nuorten into ostaa yrityksiä ja aloittaa yrittäjyys on korkealla. Se todettiin Nuorten yrittäjyys ja talous NYT -järjestön tekemässä tutkimuksessa. Suomen Yrittäjät on arvioinut, että Suomessa on noin 40 000 myyntiä odottavaa yritystä, ja myynissä olevat yritykset ja yrittämisestä innostuneet pitäisikin saada kohtamaan, eli meillä on paljon työtä Suomessa tehtävänä. Toki rahoitusta puuttuu, eli rahoituskuvio on laitettava kuntoon, mutta kaivataan myös kuntarahoitteista neuvontaa, yritysvälittäjäpalveluja ja sitä, että asiasta, kuten esimerkiksi yritysten myynnistä, puhuttaisiin enemmän. Toivotaan myös, että kouluissa opetettaisiin enemmän näitä asioita, toki siellä opetetaan jo yrittämisen perusteita, mutta opetettaisiin myös sitä, että yrityksen voi myös ostaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

17.31 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Eestilälle. Tämä on avain Suomen kasvuun, tämä on avain työpaikkoihin, jos me saamme tätä yritysten rahoitusasiaa etenemään. Olen sitä mieltä, että Suomen Basel-säännösten, vakavaraisuussäännösten, tulkinta on Euroopan tiukimpia ja pitää kääntää kivet ja kannot, että sitä voidaan eurooppalaiselle tasolle normittaa, kaikki Suomi-lisät pois. Sinänsä jo kun tästä aloitettiin keskustelu ja se meni ministeritasolle, olen huomannut, että eräs pankkiryhmä on jo ruvennut tulkintaa hieman muuttamaan. Eli meidän on tärkeää myös laittaa painetta, sen lisäksi, että toivon, että tähän tulee lainsäädäntöä.

Mitä tulee sitten Finnveraan, niin Finnvera on nimenomaan poistanut tämän mikrolainan, jolla maksuvalmiutta pystyttäisiin kohottamaan vaikeissa tapauksissa ja menemään yli tai tekemään pieniä investointeja. Jos kuulin oikein edustaja Eestilältä, niin on aivan mahtavaa, jos se nyt palautetaan. [Puhemies koputtaa] Mutta kaikki muutkin instrumentit,

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

mitä on, [Puhemies koputtaa] pitää ottaa käyttöön, esimerkiksi poistaa keinotekoiset vakuuden alentamiset esimerkiksi metsien osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

17.33 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rahoitusmarkkinat on talouden verenkierto, ja tällä hetkellä valitettavasti näyttää siltä, että paineet uhkaavat laskea niin paljon, että Suomi on vaarassa pyörtyä. Suomessa on jonkinlainen häiriötilanne rahoitusmarkkinoilla lievässä muodossa. Osittain sitä varmasti selittää regulaatio, osittain meidän kansantalouden yleinen jähmeys, mutta osittain myöskin pankkien oma riskien karttaminen, ja kaikkiin näihin pitää löytää ratkaisuja vieraan pääoman puolella. No yhtä tärkeätä on, että me saataisiin elävämpi oma pääomaehtoinen rahoitus, niin julkinen mutta ennen kaikkea yksityinen. Myöskin meidän pörssi on jäänyt pitkälle takamatkalle muista pohjoismaisista pörseistä. Nyt onneksi on uusi listautuminen meneillään, mutta niitä tarvittaisiin paljon enemmän. Täytyy myöskin uskaltaa puhua siitä, että Suomessa pitäisi yksityishenkilöiden antaa vaurastua ja sitä kautta osallistua rahoitusmarkkinoille. Haluaisin myöskin kiittää edustaja Eestilää tämän tärkeän aiheen esille nostamisesta. Tämä on meidän talouden kohtalonkysymyksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.34 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustajalle ja puhemiesneuvostolle tästä keskustelualoitteesta. Rahoituksen saatavuuden ongelmat eivät ole vain kasvueste vaan myös riski huoltovarmuudelle. Kun yritykset eivät saa rahoitusta, sukupolvenvaihdokset ja yrityskaupat jäävät toteutumatta, erityisesti kriittisillä aloilla, kuten maataloudessa. Omistajien eläköityessä tämä on vakava uhka, sillä hajautettu pk-yrityskenttä on kriittinen poikkeustilanteessa, eritoten Itä-Suomessa. Yrityksillä on lisäksi vaikeuksia avata tilejä pankkeihin. Tämä perusedellytys liiketoiminnalle ei saa muodostua esteeksi. Pankkien riskien välttely, kiristyneet vakuusehdot ja alueelliset arvovaihtelut ohjaavat investointeja pois maakunnista, mikä heikentää alueiden elinvoimaa. Tarvitsemme ratkaisuja, jotka vahvistavat pankkikilpailua, tarkastelevat sääntelyä ja edistävät vaihtoehtoisia rahoituskanavia ja turvaavat pankkipalvelut kaikkialla Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

17.35 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Eestilälle. Tämä on ollut todella hyvää keskustelua. Tietysti pitää muistaa, että pankit ovat liikelaitoksia, totta kai miettivät riskejä, ja niinhän valtiolistenkin toimijoiden pitää tehdä, mutta kuitenkin siinä huomata se heidän erityistehtävänsä. Vähän ehkä oudoksun sitä, jos tähän tuodaan yksityinen sektori ja markkinakapeikot samaan keskusteluun. Silloin tietysti pitää viisaasti katsoa, millaisia rahastoja tehdään.

Kysymyksen kuuluukin ehkä laajemmin tähän suomalaiseen yritysrahoitukseen. Oma huomioni maailmaltakin on ollut se, että suomalaisen yrityksen on vaikea saada vientirahoitusta Finnveralta, toisin kuin vaikka saksalaisen, brittiläisen tai ranskalaisen. Tässä on usein kyse 10 vuoden, jopa 20 vuoden miljardikaupoista, ja silloin puhutaan kriittisistä mineraaleista, kriittisistä teknologioista. Miksi tämä on meillä niin vaikeaa? Vastaus on usein

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

ollut, että: ”No kun siellä maailmalla on riskejä.” [Puhemies koputtaa] Kyllä, maailmalla on riskejä, mutta meidän tehtävä on hallita niitä riskejä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

17.37 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tärkeä aloite edustaja Eestilältä ja erinomaista keskustelua.

Tilannehan on todella niin kuin tässä puhuttiin, että meillä on suuressa osassa maata todella isoja ongelmia nimenomaan pankkien kanssa. Ja edelleen sitten tätä tilannetta, sen ehkä jopa irvokkuutta korostaa se, että samaan aikaan pankit takovat jopa miljarditulosta tällä hetkellä. No, nyt tietenkin voi kysyä — hallitushan tuossa päätti yhteisöveron alennuksesta, eli ne pankitkin maksavat jatkossakin vähemmän veroja — ja me voimme penätä sitä yhteiskuntavastuuta, mutta pankit tekevät, mitä tekevät. Ehkä tässä salissa voisimme pohtia, olisiko sitä yhteisöveroa voinut vaikkapa porrastaa niin, että tämä meidän finanssisektori oltaisiinkin pistetty maksamaan vähän enemmän veroja ja sitä kautta pääomitettu sitten muun muassa sitä Finnvera ja niin edelleen, jotta se voisi toimia vahvemmin siellä markkinassa. Eli kyllä meillä tässä salissakin on työkaluja ja poliittista voimaa, jos halutaan sitä kääntää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

17.38 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja omatkin kiitokseni tästä edustaja Eestilälle ja muille hyvästä keskustelusta.

Tuore Suomen Yrittäjien kysely kertoo karun luvun: rahoitusvaikeuksista kärsivistä yrityksistä 45 prosenttia on joutunut jättämään hankkeita kokonaan tai osittain toteuttamatta ei siksi, ettei olisi ideoita tai kysyntää, vaan siksi, ettei tätä rahoitusta löydy. Tilanne on erityisen huolestuttava teollisuudessa, jossa 37 prosenttia yrityksistä kertoo kasvua tukevien hankkeiden tyssäävän rahoituspulaan. Ei siis ole yllätys, että joka viides yritys sanoo kasvunsa hidastuneen tämän rahoituspuutteen vuoksi.

Yhdeksi ratkaisuksi nostan kohdennetut rahoitusinstrumentit yrityksille. Pilotit osoittavat, että ne toimivat ja vapauttavat markkinaa, jossa liian moni tarvitsee julkisen takaajan. Finnvera ei halua korvata pankkeja vaan jakaa riskiä, ja siksi juuri nämä välineet vahvistavat rahoituksen saatavuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

17.39 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos myös minun puolestani Eestilälle. Oli tarkoitus itsellenikin kyseistä keskustelualoitetta tehdä.

Tänä päivänä tilanne on oikeasti se, että yrittäjät saavat jopa huumekauppailta helpommin rahaa kuin pankeista. On harmittavaa, jos tuntuu siltä, että pankkien ei millään tavalla tarvitsisi kantaa yhteiskuntavastuuta. Pankit on kuitenkin Suomessa 90-luvun alussa pelastettu, ja pankit ovat kuitenkin aina saaneet nauttia suomalaisesta rauhallisesta yhteiskunnasta. On käsittämätöntä, että pankit eivät osallistu tällä hetkellä millään tavalla meidän suosta nousemiseen vaan päinvastoin yrittävät melkein tehdä kaikkensa, että tämä maa ei lähtisi nousuun. Tällä hetkellä on jopa sellaisia tilanteita, että kun yrittäjä haluaa avata tilin pankkiin — ei velkaa, ei lainaa, ei mitään, vaan ainoastaan tili pankkiin — hän ei saa sitä.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

Se on käsittämätön homma. Tai jos pankissa on tili, [Puhemies koputtaa] niin pankki vaatii saada tietää liikesalaisuuksia. Jos et niitä kerro, niin tilit menevät kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.40 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on aika kattavasti jo käyty keskustelua läpi, mutta vielä joitain suoraan yrittäjiltä tulleita kommentteja, siteeraan niitä: ”Pankeilla ei ole riittävää tuotetarjontaa kasvuhakuisten yritysten rahoitustarpeeseen. Lainojen takaisinmaksuajat ovat muuttuneet kohtuuttoman lyhyiksi, mikä rasittaa yritysten taloutta ja jarruttaa investointeja. Vakuusarvoja lasketaan aiempaa merkittävästi tiukemmin, nyt tarvitaan usein myös kassasta rahaa, mikä voi olla mahdoton tilanne. Yhteistyö- ja keskusteluyhteys eri rahoittajien välillä näyttää vähentyneen. Pankeilla puuttuu valmiutta tukea omistajanvaihdokseen valmistautuvia yrityksiä niin, että ne olisivat rahoituskelpoisia.” Tällaisia viestejä on tullut.

Arvoisa puhemies! Kaikki me tiedetään, että mikäli yritykset eivät saa rahoitusta, mikäli ei kotien hankintaan saa rahoitusta, niin suurin osa Suomesta näivettyy. Ja mikä erityisesti ihmetyttää, niin tämä finanssialan aktiivinen kampanjointi sen puolesta, että mitään ongelmia ei ole. Tämä on ihan käsittämätöntä. Ongelma on suuri, ja siihen eivät kyllä riitä näiden taskunliinamiesten selittelyt. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

17.42 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, edustaja Eestilä. Tämä on erittäin ajankohtainen ja tärkeä kysymys, mistä nyt keskustellaan.

Edustaja Skinnari nosti ja avarsi tätä keskustelua minun mielestäni oivallisella tavalla. Tämä tilanne nyt on minun mielestäni merkki siitä, missä Suomessa ollaan: me katsotaan liian paljon taaksepäin emmekä tulevaisuuteen.

Ärade talman! Finansieringsgrunderna har förändrats. Bankerna har förändrats. Tidigare tyckte bankerna att man kunde låna ut bara det var en bra släkt, när de hade lokalkännedom och så vidare. Nu gör man besluten utgående från Excel-tabeller. Innovationer är svåra att bedöma utgående från Excel-tabeller. Man måste också bedöma företagarens förmåga, företagarens initiativförmåga, företagarens stresstålighet, företagarens risktagningsbenägenhet och så vidare. Det här har kommit bort och det här borde vi göra någonting åt. Dessutom har vi alltför lite av andra finansieringsinstrument än bankerna i Finland. — Tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.43 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvokas keskustelu, ja toivoisin, että tämänkaltaisen rakentava sävy välittyisi meidän eduskuntatyöstä ehkä enemmänkin suomalaisille. Se olisi arvo jo itsessään. Suomi nousee tai ei nouse pk-yritysten menestysmahdollisuuksien mukaan, ja sen takia olemme aivan keskeisen kysymyksen äärellä.

Itse näen ylisääntelyn yhtenä suurena ongelmana, ja siinä on monta tasoa. Euroopan unioni on totta kai se lähtötaso, mikä johtaa siihen ylisääntelyn määrään, ja siitä on jo ra-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

portteja niin Mario Draghilta kuin tänään nobelisti Ben Holmström nosti tämän haasteen. Jos me ylisääntelemme itsemme kaikkialta kilpailusta, niin siinä me sitten ollaan. Siihen vielä pistetään tämä suomalainen helposti ylisääntely eli Suomi-lisä ja lisätään vielä pankkien varovaisuus, niin on kokonaisuus sellainen, että me pelätään menestyä, ja se ei kyllä ole oikea resepti kovassa kilpailussa maailmassa. Eli rohkeutta peliin ja pelisilmää käyttöön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.44 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen yrittäjäys, erityisesti pk- ja perheyrietykset, on hyvinvointimme ja alueellisen elinvoimamme selkäranka. Viime vuosien korkeat kustannukset, talouden epävarmuus ja rahoitusmarkkinoiden kiristyminen ovat tehneet yritysten arjesta hankalampaa. Kun neljä kymmenestä teollisuuden pk-yrityksestä kertoo, että rahoituksen puute on estänyt kasvua, kyse ei ole yksittäisestä ongelmasta. Meillä on rahoitusmarkkina, joka ei toimi. Pankkien riskienhallinta on kiristynyt, kilpailu vähentynyt, ja pankit välttelevät riskiä sen sijaan, että hallitsivat sitä. Lopputuloksena kasvuhaluiset ja -kykyiset yritykset jäävät ilman rahoitusta. Tämä on talouskasvun tulppa, joka uhkaa työpaikkoja ja investointeja. Tämä keskustelu on todellakin tarpeellinen. Kiitos siitä edustaja Eestilälle. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.45 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut monia hyviä kysymyksiä ja monia näkökulmia nostettu esiin, Eestilä omassa puheenvuorossaan ensin ja sitten täällä sitä on täydennetty monelta eri näkökulmalta. Nähdään, kuinka tärkeä kysymys tämä on esimerkiksi eri puolilla maata. Jos sieltä yritystoiminta vähenee jostain maaseudultakin, niin sehän tarkoittaa näivettymistä myös muulla tavalla sillä alueella, ja taas se kierre on siellä huonompaan suuntaan. Tämä on tärkeä kysymys monella tavalla.

Minä jään itse tässä nyt miettimään... Kun minä olen tämmöinen pragmaattinen ja yritän lähestyä näitä asioita niin, että miten näitä ratkaistaan, niin nyt minä miettin tässä koko ajan sitä, että kun täällä on kysymykset nyt heitetty ilmaan, niin mitkä ovat ne meidän ratkaisukeinot tästä eteenpäin, mitä asioita nyt hallitus ottaa työkseen ja niin poispäin. Kun täällä osataan nyt kysyä, niin viedään tätä nyt eteenpäin ja saadaan tähän ratkaisuja. Se on minua tässä keskustelussa... Se olisi iso asia, jos me saadaan tästä joku semmoinen viesti aikaiseksi ja jokin liikahtaa ja sitten me saadaan niitä asioita eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

17.46 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on mies- ja naismuistiin yksi parhaimpia keskusteluja, mitä täällä salissa on käyty. Loistavia ideoita, vähän laatikon ulkopuolisiakin, on tullut jokaisesta ryhmästä. Täytyy sanoa, että montakin komppaan.

Ehkä sellainen asia, mitä täällä nyt ei hirveästi ole vielä mainittu, on se, että kyllähän tähän niin sanottuun pääomaköyhyyteen ja pääomien määrään Suomessa varmasti liittyy myös tämä perintö- ja lahjaverot. Se on herkkä aihe ja herättää monia intohimoja moneen suuntaan, mutta kyllä me keskustassa oltaisiin valmiita tarkastelemaan, mitä siinä voitai-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

siin vielä tehdä, niin että meillä olisi pääomia, joita sitten voisi valjastaa myös sinne rahoitukseen. Nyt on hyvä, että perintöverolle tulee maksuaikaa, mutta myös lahjaverolle pitäisi meidän mielestä tulla maksuaikaa, koska sillä on merkitystä sukupolvenvaihdoksissa.

Allekirjoitan edustaja Skinnarin havaintoja Finnveran vientiluototuksesta. Olen kuullut ihan samaa asiaa. Mainitsen edustaja Satosen esiin ottaman asuntojen rakentamisen ja ostamisen, myymisen. Siis meillä on pientalojen tuotanto aivan romahtanut Suomessa tällä hetkellä, ja omakotitalo on edelleen monen suomalaisen unelma. Siksi me keskustasimme mietittäisiin, miten rakennettaisiin pankkien kanssa uusi tapa saada vakuuksia oman asunnon ostamiseen ja ennen kaikkea pientalojen rakentamiseen. Tarttukaa hallituspuolueitten väki nyt tähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.48 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tilannekuva on hallussa, niin kuin kollega siellä vasemmalla kertoikin.

Erityinen kiitos edustaja Eestilälle tämän tärkeän asian esille nostamisesta. Tämä ongelma korostuu meillä pohjoisessa, jossa etäisyydet ovat pitkiä, investointien mittakaava suuri ja toimintaympäristö vaativampi kuin kasvukeskuksissa täällä etelässä. Kyseessä ei ole vain yritysten ongelma, tämä on koko yhteiskunnan ongelma. Kun rahoitus ei kulje sinne, missä Suomi voi kasvaa ja vahvistua, menetämme työpaikkoja, huoltovarmuutta ja itsenäisen päätöksenteon mahdollisuuksia. Samalla avaamme liikaa tilaa ulkopuoliselle omistukselle ja vaikutusvallalle aloilla, joilla kontrollin tulisi olla mahdollisimman paljon suomalaisissa käsissä. Erityisesti turvallisuuden näkökulmasta on kestävämpiä, jos Euroopan unionin ja kansainvälisen sääntelyn yhteisvaikutus johtaa siihen, että strategisesti tärkeät hankkeet [Puhemies koputtaa] energian, logistiikan, datan ja kaivosmineraalien suhteen jäävät toteutumatta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.49 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vierustoverilleni, edustaja Eestilälle, erittäin paljon kiitoksia. Tämä keskustelualoite on hyvä, tärkeä ja ajankohtainen.

Kiinteistöjen arvo, tuolla maaseudulla varsinkin, on romahtanut, ja se aiheuttaa vaikeuksia, valtavia vaikeuksia perheille. Lainan saaminen on mennyt osittain mahdottomaksi, koska vaatimukset vakuuksista ovat todella kovat tällä hetkellä. Pankit ovat tiukkoja lainan myöntämisessä, ja tietenkin pitää olla tarkkana, mutta esimerkiksi maataloilla ollaan menty jo niin pitkälle, että pienestäkin maksuviiveestä lainanmaksussa ollaan niin ehdottomia, että annetaan tilan mennä jopa konkurssiin, ja Suomella ei ole kyllä tähän varaa.

Pienien ja keskisuurten yritysten kohdalla on myös vaikeuksia saada lainaa. Kansalaisten mahdollisuutta perustaa yrityksiä ja ennen kaikkea pitää yritystä pystyssä kohtuullisilla vaateilla pankin taholta pitää vaatia, siis pankeilta pitää vaatia.

Nostan myös musiikin monitoimiyritykset, varsinkin nämä monikansalliset. Hehän saavat valtiolta rahaa, [Puhemies koputtaa] mutta meidän kotimaiset toimijat eivät niinkään. Siinä on iso epäkohta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

17.50 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä kysyttiin ratkaisuja ja ideoita, niin tässä nyt kolme sellaista:

Taustaksi se, että jos katsoo eurooppalaista pankkijärjestelmää, Yhdysvaltoja, Kiinaa ja koko maailmaa, niin kyllähän meidän pankkijärjestelmä on jäänyt vähän sinne viime vuosisadalle, ja muualla tehdään joukkovelkakirja-, bond-tyyppisiä, ratkaisuja aivan eri tavalla. Dynamiikka on aivan erilaista. Meikin voimme sen tehdä. Talousvaliokunta voisi vaikkapa pyytää OECD:n asiantuntijat kertomaan, miten se tehdään.

Arvoisa puhemies! Toinen asia on tietysti oma pääoma. Miten saadaan se oma pääoma, vieras pääoma, sillä tavalla kasaan? Silloin tietysti pitäisi olla Finnveralla niitä työkaluja, jos ja kun halutaan tehdä lainakelpoisia päätöksiä, ja sitten sitä ammattiapua niille maatalousyrittäjille, kaikille yrittäjille, jotta on sellainen kestävä rahoitus suunnitelma, joka kelpaa.

Ja kolmanneksi tietysti kilpailu: halutaan tänne norjalaisia, ruotsalaisia, tanskalaisia. Kyllä pankkialallekin pitää saada kilpailua. Kyllä tässä nyt on finanssialakin [Puhemies koputtaa] mennyt samoilla sävelillä sieltä 90-luvulta saakka.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.52 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin näin. Me tässä suuressa salissa olemme keskustelleet väsymiseen asti siitä, että tästä lamasta ja kamalasta taloustilanteesta ylösnouseminen tarkoittaa sitä, että avoimen sektorin eli yksityisten yritysten pitää toimia paljon, paljon paremmin kuin nyt.

Otetaan kaksi esimerkkiä. Ensimmäinen on esimerkiksi tämä kaivosala, joka elpyy Suomessa aika hyvää vauhtia, mutta semmoista hallintoa ollaan luomassa sen ympärille, että käytännössä tänä päivänä yksikään suomalainen yritys ei lähde sille tielle lupia hakemaan. Vain suuret kansainväliset kaivosjätit pystyvät sen tekemään. Niillehän on herttaisen yhden tekevää, vaikka se maksaisi 10 miljardia ja vaikka viisi tai kymmenen vuotta odottaisi sitä lupaa, koska taseet riittävät siihen, mutta suomalaisilla yrityksillä ei riitä.

Toinen esimerkki on sitten tietenkin nämä paikalliset pienet yrittäjät. He ovat joutuneet tähän hallintokurimukseen niin, että moni yrittäjä mielellään laajentaisi, jos saisi vaikka rahaa sattumalta, mikä on tänäkin päivänä epävarmaa, mutta toimintalupien, ympäristölupien, saanti on aivan mahdotonta. Meidän pitää säätää tässä salissa laki, jolla luvat on tul-tava tiettyinä aikoina, rakennusluvat alle vuodessa ja niin edelleen. Meidän käsissähän tämä on. [Puhemies koputtaa] Halutaanko se tehdä? En tiedä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.53 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ovat edustajat Lyly ja Kurvinen kysyneet esimerkiksi niistä teoista, ja se on aivan oikein. Muistelen, että edustaja Paasi taisi käydä hallituksen kasvuteot omassa podcastissaan läpi yksitellen, ja siihen meni useampi tunti. Eli on syytä myös muistuttaa, että pääomien kasvamiseen, vaurastumiseen, siihen kasvuun on tehty valtavasti työtä, mutta se ei missään nimessä tarkoita, että se on riittävästi, mutta kyllä sen pitäisi myös olla suomalaisille pankeille signaali, että me tässä maassa haluamme kasvua ja toimia.

Samaan aikaan on myös ymmärrettävää, että kyllähän meillä on yksityisen pääoman kannalta haastava maa tämä Suomi. Siis jos me katsotaan sijoitustoimintaa, niin julkisten tie-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

tojen mukaan jo hyvätuloisista kansanedustajista aika harva täällä sijoitustoimintaa harrastaa. Eli kyllähän tämä on kansakunnan yksi suuri haaste. Siinä itse näen, että osakesäästötilin merkittävä laajentaminen ja toisaalta perintö- ja lahjaverosta luopuminen olisivat niitä avaimia, millä me yksityistä pääomaa pystyttäisiin tässä maassa kasvattamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

17.54 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pankit ovat tosiaan lopettaneet kilpailun lähes kokonaan. Ne ovat ottaneet taktiikaksi sen, että kun ei anneta mikroyritykselle rahaa, niin markkinan hoitaa joku pk-sektorin yritys tai sitä korkeampi, jos se pk-sektorin yrittäjäkään ei saa sitä rahaa. Eli on huomattu, että se markkina hoituu ja se rahan tarve tulee olemaan samanlainen, mutta he päättävät, ketkä sitä saavat. No, tämä taas aiheuttaa täysin kilpailun katoamisen. Porukka ei pääse tarjoamaan, ja esimerkiksi yhteiskunnan kilpailutuksien loppusumma, se, mitä ne yhteiskunnalle tulevat maksamaan, nämä kaikki kulut tulevat kasvamaan. Nytkin on todella paljon yksittäisiä tapauksia, joissa kilpailutuksen jälkeen on tarjoajia yksi tai kaksi kappaletta. Se tietää ihan tasan tarkkaan sitä, että kun kilpailu loppuu, niin kaikissa julkisen sektorin hankinnoissa kustannukset tulevat nousemaan. Tämä on senkin takia meille todella kohtalonkysymys saada tämä asia kuntoon. Jos emme mitään muuta, niin meidän tulee laittaa tältä salilta pankeille painetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.55 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin tähän vaikuttaa moni asia. Tämä vakuusasia, joka on täällä tullut esiin, on erittäin merkittävä asia, miten sitä pystytään ratkomaan, ja sitten se, mistä alvin alaraja lähtee liikkeelle, ja niin pois päin — tällaiset asiat, kun pienistä yrityksistä ja mikroyrityksistä puhutaan.

Arvoisa puhemies! Pyysin sen takia vielä puheenvuoron, kun mietin tässä, kun täällä on eläkeyhtiöistä puhuttu myös, että siellä varallisuutta on kohtuullisen paljon sijoitettu ja valtaosa siitä eläkevarallisuudesta on maailmalla, rajojen ulkopuolella. Nyt varmaan pitäisiikin miettiä, miten eläkeyhtiöitten varallisuutta jonkinlaisilla instrumenteilla pystyttäisiin enempi sijoittamaan tänne Suomeen, koska myöskin siellä eläkeyhtiöissä, kun ne sijoittavat niitä isoja rahamääriä, se on tämmöinen työkysymys sitten, ottavatko ne 50 000 tai 100 000 pienyrityksen lainan sinne hoidettavakseen vai hoitavatko ne sata miljoonaa jonkin muualle. Tämä on niin kuin se periaate, jota meidän pitää tässä yrittää hakea, mitä välineitä meidän pitää tähän väliin rakentaa, [Puhemies koputtaa] ja Finnvera ja muut toimijat voisivat olla siinä hyvänä esimerkkinä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

17.57 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Joo, Suomi on pääomaköyhä maa, ja tämä on yksi syy, miksi meillä on niin suppea valikoima rahoituksessa. Ruotsissahan eläkesäästöistä osa meni silleen, että työntekijä voi valita, sijoittaa-ko hän itse osan näistä eläkesäästöistä. Tämä ei ollut täysin onnistunut, mitä olen ymmärtänyt, mutta siellä oli yksi hyöty, ja se oli se kansankapitalismi, kansan sijoittaminen ja sen ymmärtäminen, millä tavalla tätä, että sijoittaa omat rahat, voidaan hyödyntää eri tavalla.

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

Ärade talman! Vi har en stor skillnad mot de flesta andra länder. Vi är kapitalfattiga, och det beror förstås på vår historia. Vi har en historia som gör att vi inte har kapital, och sedan har vi också kanske inte tagit vara på det kapitalet på ett så bra sätt som vi skulle ha kunnat här. Vi borde få gemene man att placera mera, precis som det kom fram också tidigare i diskussionen. — Tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

17.58 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Erittäin loistavaa keskustelua. Toivotaan, että nämä asiat myös etenevät, mitä täällä ollaan tänään nostettu esille.

Kun yritys tarvitsee tiettyjä tuotteita, kone menee rikki tai tarvitsee laajentaa, ja jos ei saa lainaa, se on kuitenkin aika kekseliäs sitten hakemaan sen, jos se on pakko saada. Siellä toiset yritykset toimivat tällä hetkellä pankkeina, koska meidän oma pankkisyys ei siihen pysty, ja se on minun mielestäni aika vinoutunut systeemi.

Mutta semmoinen nopea asia, mikä on tullut ihan yrittäjiltä terveisenä tänne meille, olisi tuo vakuuksien vapauttaminen. Eli kun lainaa lyhennetään, se vakuus vapautuisi siinä samassa tahdissa, jolloin voisi sitten pienempiin tai semmoisiin äkillisiin tarpeisiin sitä uutta lainaa tai rahoitusta saada. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt tälle keskustelulle varattu aika lähestyy loppuaan. Viimeinen puheenvuoro keskustelualoitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle, edustaja Markku Eestilälle, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

17.59 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Erittäin paljon kiitoksia, arvoisa puhemies! Se oleellinen kysymys oli, mikä viesti tästä salista tämän keskustelun jälkeen lähtee. Kaikki me tiedämme, että nämä ongelmat ovat erittäin monimutkaisia, ne liittyvät Suomen hankalaan taloustilanteeseen ja vaikuttavat pankkeihin.

Jos tästä keskustelusta nyt lähtisi vähän yhteenvetoa vetämään, mikä viesti täältä lähtee, niin kyllähän täällä Finnveran rooli on erittäin merkittävä. Valitettavasti ministeri Puisto ei tänä iltana pystynyt aikataulujen vuoksi tähän tilaisuuteen osallistumaan, kun hän olisi voinut paremmin vastata näistä Finnverassa meneillään olevista suunnitelmista, mutta joka tapauksessa voisi sanoa, että Finnveran takauskomponentit, takaustoiminta ja suorat lainat ovat erittäin arvokkaita ja niitä tulee varmasti kehittää.

Toinen, mikä täällä nousi esille, on se, että mikro- ja pk-yrityksillä ja yhdistyksillä on joskus vaikea avata pankkitiliä, eli peruspankkipalvelut. Tämä työryhmä, mikä valtiovarainministeriössä on, tällä hetkellä käsitykseni mukaan juuri tutkii, millä tavalla jopa lailla — he esityksen tekevät ilmeisesti lain muotoon — jollakin tapaa velvoitetaan pankit tarjoamaan nykyistä paremmin mikroyrityksille, pk-yrityksille ja yhdistyksille tilejä ja peruspankkipalveluja. Nämä ovat ehkä niitä asioita, mihin tämä sali pystyy sitten sekä omilla päätöksillään että poliittisilla keskusteluillaan vaikuttamaan.

Sitten tulee esimerkiksi pankkien toiminta, ja kai se nyt täytyy todeta, että kyllä pankit pikkuisen liian paljon välttelevät riskiä, ja tästä salista tänä iltana tämä viesti minun mielestäni selvästi on lähtenyt. Pankit ovat vakavaraisia, ja ne pärjäävät hyvin. Niitten täytyy ottaa enemmän riskiä nimenomaan myös kasvukeskusten ulkopuolella ja huolehtia yritys-

Punkt i protokollet PR 117/2025 rd

infrastrukturaalilta. Se on jo yhdenvertaisuuskysymys, jos ikään kuin pankkipalveluja hoidetaan vain hyvin suhteellisesti tässä maassa.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä viimeisenä: Nostin tämän keskustelun aikana tällaisen vähän uuden, ikään kuin innovatiivisen aloitteen, ja tämä kuuluu näin, niin kuin äsken luin pöytäkirjasta: Jos pankkitileillä olevia kansalaisten varoja halutaan entistä enemmän ohjata yrityselämän ja ehkäpä maatalouden tukemiseen, niin tulisiko valtion olla aloitteellinen sellaisen hybridirahaston perustamisessa, joka keskittyisi rahoittamaan ennen kaikkea mikro- ja pk-yrityksiä? Näin myös yritysrahoituksen liiallinen pankkiriippuvuus vähenisi. Eli jos kilpailua tulee markkinoille, niin silloin notkeuskin lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Kiitän puhemiesneuvostoa tästä mahdollisuudesta käydä tämä arvokas keskustelu eduskunnan täysistunnossa. Minulla on semmoinen usko, että nämä keskustelut kuitenkin jollakin tavalla vaikuttavat, ja kyllähän Finnveraltakin tuli heti jo tälle päivälle ikään kuin tilattu tiedote — vaikka sitä ei ole tilattu — että tietyt lainat jatkuvat. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.